

bliver stemplet som åndssvage. Betegnelsen åndssvag vil imidlertid følge barnet, uanset hvilken myndighed der påtager sig undervisningen.

Der kan endelig anføres en række mere socialt prægede argumenter for en fortsættelse af den hidtidige ordning.

For det første har som nævnt formentlig mindst halvdelen af de åndssvage skolebørn behov for fortsat hjælp fra forsorgen efter skolegangens ophør. For denne halvdels vedkommende er det af værdi, at kontakten med forsorgen allerede er knyttet i en tidlig alder, således at man ikke skal begynde med at skabe denne kontakt i den vanskelige pubertetsperiode.

Åndssvageforsorgen råder derhos over andre „undervisningsmuligheder“ end egentlig skolegang. Der er oprettet — og det er tanken i de kommende år at oprette flere — beskæftigelseshjem, beskyttede værksteder o. lign., hvor undervisningspligten med dens foreslåede elastiske indhold kan opfyldes. I forbindelse med forsorgens skoler gives der socialrådgivning — i visse tilfælde direkte hjælp — til hjemmene og børnene, og denne sociale bistand sigter mod at støtte barnet også ud over skoleårene.

Det ville derfor føre til en væsentlig forringelse af de åndssvage skolebørns forhold, dersom undervisningen af dem ikke fortsat blev varetaget af åndssvageforsorgen.

Ifølge forslaget er det som nævnt tanken at gøre åndssvageforsorgen så servicebetonet som muligt, således at adgangen til at opnå hjælp og bistand fra forsorgen lettes. Det er således ikke nødvendigt at blive „inddraget under forsorg“ for at hjælp kan ydes, men det kræves kun, at betingelserne herfor er til stede, d. v. s. at den hjælpssøgende er åndssvag eller ganske kan ligestilles hermed, og at han skønnes at have behov for forsorg.

For at sikre, at alle, som har behov for forsorgens hjælp, også får den, foreslås ændrede regler om indberetningspligt, jfr. bemærkningerne til forslaget § 7.

Den administrative frihedsberøvelse er omtalt nærmere nedenfor under V.

2. Terminologi.

Ordet „åndssvag“ bruges ofte i nedsættende betydning, og mange pårørende viger derfor tilbage for at anvende ordet, hvor det rettelig burde anvendes. Dette har naturligvis forårsaget, at man i forskellige kredse har forsøgt at finde en anden betegnelse for denne persongruppe.

Åndssvageudvalget har drøftet spørgsmålet om indførelse af ordet „evnesvag“, men har opgivet

dette, navnlig ud fra den positive betragtning, at det næppe gavner de åndssvage, at man flygter fra den rette betegnelse, og at man i stedet bør bestræbe sig for at skabe respekt om ordet, således at man ved brug af ordet i dets rette sammenhæng sigter imod at fjerne dets nedsættende betydning.

I forslaget er endvidere ordene „anstalt“ og „alumne“ undgået, idet begge disse ord har rod i en fortid, der bærer præg af fattiglovgivning.

3. Forsorgens opgaver og institutioner.

Åndssvageforsorgens væsentlige formål er som nævnt opfyldelsen af samfundets pligt til at skabe en tilværelse for den åndssvage, så nær det normale som muligt, hvad enten denne tilværelse helt eller delvis må leves på institution eller ude i samfundet.

Det ligger i sagens natur, at en stor gruppe åndssvage på grund af deres tilstand må være henvist til at leve på en institution hele livet igennem, og ved at tilbyde sådant ophold løser åndssvageforsorgen en af sine væsentlige opgaver over for en stor gruppe forældre og pårørende. De senere års store pladsmangel har understreget denne opgaves betydning.

For alle de åndssvage, hvis tilstand og forhold muliggør behandling og oplæring, må forsorgens formål være at yde en sådan hjælp, at de kan nå frem til at leve et normalt frit liv, eventuelt med fortsat støtte og hjælp fra forsorgen.

Forsorgens opgave må være at diagnosticere og i forbindelse hermed at forsøge at finde årsagen til åndssvaghed. Dette er forudsætningen, dels for at iværksætte den rette behandling af den åndssvage, dels for at skabe mulighed for et forebyggende arbejde.

Mulighederne for behandlingen af åndssvage er i dag anderledes og mere effektive end tidligere. Om egentlig helbredelse kan man ikke tale, men forsorgen kan medvirke til at gøre de åndssvage mere samfundsduelige og i øvrigt i visse tilfælde med positivt resultat behandle deres åndssvaghed og de ofte dertil knyttede psykiske komplikationer (neuroser og psykoser). Også mulighederne for åndssvages placering ude i samfundet har i de senere år vist sig relativt gode, ikke mindst på grund af, at en sådan anbringelse kan støttes derved, at der stilles daginstitutioner som børnehaver, fritidshjem, skoler, beskæftigelseshjem, værksteder m. v. til rådighed for dem.

Som foran under II. anført går forslaget bl. a. ud på, at der til forsorgscentre foruden centralinstitutionerne knyttes sådanne institutioner, som er nødvendige til opnåelse af forsorgens formål.

Centralinstitutionerne vil for størstepartens ved-